

JUTRANJE NOVOSTI

NARODNO RADIKALNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan zjutraj, izveniš ponedeljke.

Mesečna naročnina:

v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 20.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/L — Telefon št. 213

Brzljavi naslov: „Novosti-Ljubljana“.

Upravišтво: Marjini trg št. 8. — Telefon št. 44.

Oglaš po tarifu. Sprejemajo se le do 15. ure.

Pisemeni vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem č.k. uradu št. 13.238.

Minister dr. N. Zupančič:

Absolutizem in draginja.

(Interview našega poročevalca.)

Nov strah je širil Slovenijo v kosti, vse šepče — kakor na pol zadušeno —: Absolutizem, diktatura! Zavladala je nekako ista konsternacija kakor v Rimu, ko so vekale rimske mamice: Hani bal ante portas! Vse se spogleduje in izprašuje: Kdo bo pa prav za prav vladal, ako nastopi absolutizem? Kako bo učinkoval absolutizem na pomanjkanje gotovine, koje smatraju nekateri industrijalni in bančni krogi za glavni vzrok draginje? Ali padejo cene ali se dvigne naša valuta? Ali bo res absolutizem tako blagodejno vplival na razvoj naših industrij in bank kakor svoj čas Metternichova doba ocvrtih piške?

Da se zbežano občinstvo pomiri, je posetil naš poročevalec g. ministra Zupančiča, da blagohotno pojasni, na kaki podlagi se širi to panične vesti? Ali se res pripravlja izprememba političnega sistema in kako se odpmore pomanjkanju gotovine?

»To so same prazne, volilne tatarske vesti,« je odgovoril g. minister, »ki jih trosijo izvestni elementi, da razburijo nepoučeno maso. Gotovo je samo to, da v nobenem slučaju ne bodo brez tola kapitularili isti bajoneti, ki so našo državo ustanovili in so sedaj prevzeli dolžnost, jo urediti in utrditi. Naša država je močan, mlad organizem, ki reagira kakor vsako živo bitje v prvi vrsti po nagonu samoodranitve in samoodrambe. Ali mislijo do konca tisti, ki izživajo državo na boj? Ali mislijo, da se država ob njih hujskajočem vpitju sesuje kakor palestinska trdnjava Jericho ob izraelskih trobentah?

Kar se pa tiče pomanjkanja gotovine, sem že pred leti podal javnosti svoje misli in nasvete, sad svojega izkustva, ki sem si ga sam nabral z večletnim delovanjem v Angliji in Ameriki, v »Slov. Narod«, dne 16. novembra 1921 s članom »Bogastvo brez denarja« (Ček proti bankovcu). Moje mišljenje se giblje v smislu deflacije, katero zastopa tudi moj ministrski tovariš, g. dr. Milan Stojadinović, naš finančni minister. Posebej poudarjam, da hočem zastaviti vse svoje moči, da se uredi temelj gospodarskega življenja, naš denarni promet in se v ta namen, čimprej izdelajo sledeči zakoni (glej »Slov. Narod, dne 18. novembra 1921): 1. bančni zakon; 2. borzni zakon; 3. čekovni zakon; 4. založni (depot) zakon.

Ne strinjam se sicer z Marxovim historičnim materijalizmom, vendar mi nehotne brne v spominu Marxove besede, ki jih je izrekel v spisu »Osemnajsti Brumaire (1852): »Na različnih oblikah lastnine, na socialnih pogojih eksistence, se dviga celo nadstopje različnih in posebno oblikovanih občutkov, iluzij, naciinov mišljenja in svetovnih nazorov.« Ali po domače povedano: materijalni, gospodarski pogoji so jedro družbe, vse druge organizacije tvorijo samo njegovo lupino; nesoča reka življenja je materijalizem (gospodarske dobrine), vse drugo (politika, kultura) je samo površna pena deročih valov; materijalizem je plodna njiva življenja, kar rase na nji, je samo površni refleks njenih notranjih sil; temelji in pritličje našega življenja, naše skupne državne hiše, tvorijo gospodarski pogoji (industrija, banke, valuta, stalnice delavcev itd.), v I. nadstropje se razvijajo politične razmere. Ako se torej porušijo gospodarski temelji, zbolni v prepad tudi celo I. nadstropje, in najsi so ga voditelji malih političnih strank opremili še tako razkošno. Ker sem po svojem svetovnem nazoru idealist, priznavam materijalizmu samo ulogo sredstva idealizma.

Končno ponavljam že v »Slov. Narod« izraženo misel, jugoslovanski državnik pozna le tri politične dogme: prvič državo, drugič državo, tretjič in zadnjič samo državo.

Prosimo, da ponatisnete navedeni passus iz molega v »Sl. N.« objavljene članka »Bogastvo brez denarja«. Dotični odstavek slove:

Trgovska Amerika izhaja z neverjetno malo množino papirnatega denarja, vsi računi se poravnavaajo z najmodernejšim, najekonomičnejšim izplačilom — s čekom. Moderni ekonomisti bankovce je — čeki! Moderno izplačilo čeka izpodriva starinsko in okarno obliko bankovca.

Italijani izpraznijo Delto in Baroš.

Beograd, 12. marca. (B) Danes ob 9. in pol uri dopoldne se je nadaljevala konferenca naših članov posvetovalne komisije v predsedništvu vlade. Konferenci so prisostvovali poleg drugih gg.: dr. Laginja, admiral Prica, in dr. Andjelinić. Razpravljalo se je o sporih, ki so nastali v pogajanjih med našimi in italijanskimi delegati v paritetni komisiji. Konferenci je prisostvoval tudi dr. Rybač kot naš delegat v paritetni komisiji. Na tej konferenci je dobil dr. Rybač nov pristavek za pogajanja z Italijo in sicer svobodne roke ravno v vprašanju izpraznitve Delte in Baroša. Evakuacija Delte in Baroša je gotova stvar, tako, da se je treba dogovarjati z Italijani le še o načinu evakuacije.

Beograd, 12. marca. (B) Ministrski predsednik g. Pašić vsled obolenosti ni prišel v predsedništvo vlade. Vsled tega naš delegat v paritetni komisiji g. dr. Rybač, ni mogel predložiti danes dopoldne svojega poročila g. Pašiću o dosedanjih dogovorih z italijanskimi delegati. Ravnotako ni mogel g. dr. Rybač radi odsotnosti g. dr. Ninčiča poročati ministru zunanji del o toku pogajanj in o razlogih, iz katerih je delo v paritetni komisiji za nekaj časa prekinjeno. G. dr. Rybač bo moral

čakati na g. dr. Ninčiča, da dobi od njega nove instrukcije za pogajanja. Povratek g. dr. Ninčiča se pričakuje jutri. Takoj po prejemu navodil za nadaljevanje pogajanj bo g. dr. Rybač takoj odpotoval v Opatijo, kjer bo paritetna komisija nadaljevala svoje delo v četrtak. Tega dne se pričakuje tudi povratek italijanskega delegata Quartierija z novimi instrukcijami iz Rima.

Sušak, 12. marca. (Z) Trgovsko življenje na Reki je popolnoma prenehalo in Reka je kakor izolirana, od kar je naše ljudstvo nehalo tja prihajati, boječ se fašistovskih napadov. Gospodarski krogi na Reki vidijo šele sedaj, kaj pomeni za nje Sušak in jugoslovensko zaledje. Ogorčenost na fašiste je tako velika, da se je fašistovski poslanec Giurta bržkone po višjem nalogu moral odstraniti z Reke. Med našim elementom se opaža velika zadovoljnost radi tega spoznanja reških gospodarskih krogov, ki so primorani, da žive z nami v najboljših odnosih.

Rim, 12. marca. (Izv.) Pričenši z jutrišnjim dnevom se smatra dalmatinsko ozemlje, anektirano po Italiji, za ozemlje izven carinskega teritorija kraljevine Italije in sicer na podlagi naredbe od 13. marca 1921. Po tej naredbi so prosti carine vsi monopolski predmeti.

Volilna borba.

Demokrati streljajo na radikalce.

Beograd, 12. marca. (B) »Tribuna« doznava iz Vrgin Mosta: Včeraj se je vršil tu velik shod Narodne radikalne stranke. Ko so se udeleženci shoda začeli razhajati, so jih napadli demokrati z orožjem in streljali iz pušk in samokresov. Smrtno zadet je padel Dušan Mrkšić. Ubili so ga demokrati.

Skoplje, 12. marca. (B) Danes so se v vseh mestih okrajih Skoplja vršili veliki radikalni shodi, ki so bili vsi jako dobro obiskani. Samo na dveh shodih je bilo prisotnih nad 1000 meščanov, ki so prikorakali na shod skozi mesto z godbo na čelu. Tudi v drugih delih mesta so se vršila zborovanja, po zborovanjih pa so bile prirejene manifestacije po mestu. Povorila

je vzklikala kralju, slišali so se tudi klici: »dol z demokratii!« Danes se je vršilo tudi v okolici mesta Skoplje več shodov, ki so bili dobro obiskani. Med radikali vlada veliko navdušenje, povodom uspeha, doseženega na teh shodih. Tudi demokrati so priredili več shodov, ki so pa bili slabo obiskani.

Beograd, 12. marca. (B) V veliki dvorani hotela »Imperial« so imeli židje shod, ki je bil slajna obiskana. Govorili so gg.: Celobonović, Semajo, de Mai, Sabaletta. Džnen, novinar iz Sarajeva in drugi. Več govornikov je obsojalo delo Abrama Levisa. Sprejeta je bila resolucija, da naj glasujejo vsi židje za listo radikalne stranke, katere nosilec je g. Pašić.

Razpust bolgarskega sobanija.

Sofija, 12. marca. (Z) Po sprejetju zakona o obtožbi ministrov je bilo sobranje razpušeno. Za razpust so glasovali zemljoradniki in komunisti, a

proti so glasovale stranke opozicijskega bloka in socialni demokrati. Rok za nove volitve še ni določen.

»Ček otvarja novo dobo gospodarskega življenja,« mi je modroval star ameriški bankir, »ček znači novo, ekonomično, okrajšano in olajšano obliko trgovskega prometa, Trgovci, obrtniki in uradniki nima nobene gotovine doma, ves denar sproti nalaga v banki, da niti za uro ne izgubi obresti. Razun tega se nahaja denar na varnem, niti tat niti požar ne more do njega. Ker ni gotovine pri roki, se navadijo ljudje varčevati in tako žanjejo dvojno korist, denarja po nepotrebnem ne izmetavajo in tok obresti ne prestane niti za hip. potrebna izplačila izvršujejo s čekom. Valuta stoji visoko, ker kroži minimalna množina bankovcev in ker se odigrava takorekoč brezdenaren promet.«

Kakor samo ob sebi umevno niti omenil ni moj sivi Uncle Sam, da so moderne banke tisti čudoviti centralni motorji: 1) ki z ekonomičnim in brezdenarnim prometom po trenutni potrebi regulirajo valuto in cirkulacijo denarja; 2) vzdržujejo gospodarsko ravnotežje naroda kot trdnjave proti draginji; 3) polagoma dvigajo splošni eksistenčni minimum, splošni eksistenčni life.

»Hvala bogu,« vzdihne marsikateri bralec, kakor da se mu je odvalil najtežji kamen od srca, da je konec tega prokletega ničvrednega papirja in te vražje draginje! Hvala bogu, da delujejo tudi pri nas ti čudoviti centralni motorji brezdenarnega prometa, da se bore tudi pri nas te kapitalistične trdnjave proti draginji! Zakaj pa prav za prav še niso uvedle naše banke brez denarnega, čekovnega prometa, dvignile valute in odpravile draginje?

Sindikati jugoslovanskih bank se ravno kar pripravljajo za odločilno akcijo proti tistim spekulativnim trgovcem in bankam, o katerih je pisal »Učiteljski Tovariš« že 14. junija 1918 v uvodnem članku »Učiteljska in kulturna banka«: »Ali ne veste, kaj je moderni trgovec? Ropar, ki pleni pod zaščito zakona

nov! Moderne banke so vendar roparske, ne kulturne naprave!«

Sindikati namreč dobro razlikuje tri interese: 1) državni kapital; 2) privatni spekulativni in produktivni kapital; 3) zadržni kapital. Boj velja le spekulativnemu kapitalu, kajti samo produktivni kapital izvede s pomočjo Narodne banke in zadržnih bank potrebno moderno in ekonomično organizacijo: 1) kontokorent za posamezne stranke; 2) žiropromet za medsebojni obračun stranke iste banke; 3) obračunarno (clearinghouse) za gotovo skupino bank; 4) centralno obračunarno za vse banke v državi in inozemska izplačila. Nekak internacionalni »clearinghouse« za Evropo snuje zadnji čas ameriški bankir Frank Vanderlip.

Ekonomično organizacijo ima postaviti država na najširšo podlago in pritegniti po principu samopomoči vse državljanje. Temu namenu bodo služile v prvi vrsti zadržne banke. Samo ugotoviti bo treba po izkustvu »Nemške zadržne banke« (Soergel, Parrisius et C.) ki se je morala l. 1904 združiti z »Draždanskim bankom«, ako se bodo smele omejevati na zadržne. Da pa princip samopomoči ne zaleže preveč v separatistične in razrednoboje vode, poseže država regulativno vmes po vzoru »ruske centralne zadržne blagajne« (ust. 1895). Tako seveda naše zadržne ne bodo mogle slediti Schulze-Delitzschu, ki principijelno odklanja v zadržništvu vsako sodelovanje države.

Tesno odmerjen prostor ne dovoljuje, da bi temeljito očrtali vse smernice našega bodočega finančnega in trgovskega razvoja, navedel sem le nekatere probleme, morda niti ne glavnih, nekaterih sem se smel celo samo rahlo, »sub rosa« dotakniti, da ne razburim preveč občinstva. Ako bi hoteli izčrpano podati vse sprogram naše finančne in trgovske politike, moral bi napisati celo knjigo »Finančne politike«.

Izenačenje drag. doklad železničarjem

Beograd, 12. marca. (B) Ministrski za promet g. Velizar Janković je poslal vsem železniškim ravateljstvom sledeči razpis: »Zvedel sem, da neki posamezni brezvestni agitatorji v svrhu kompromitiranja predstojećih volitev, povzročanja zmešnjave med železniškim osebjem in ustvarjanja nerazpoloženja proti vladi in državi, raznašajo vesti, da vlada namenoma noče rešiti vprašanja o izenačenju, odnosno povečanju draginskih doklad železničarjem izven Srbije. — Sporočite svojemu železniškemu osebju v območju ravateljstva, da so vse te vesti navadne izmišljotine. Nasprotno pa je

vprašanje o omenjenih dokladah načelno vlada že rešila, treba je le še, da jo odobri finančni odbor narodne skupščine. Finančni odbor tega vprašanja dosedaj ni mogel rešiti, to pa iz čisto navadnega razloga, ker se je čakalo, da se zberejo potrebni podatki in ker se mnogi njegovi člani kot poslanski kandidati niso mogli zbrati na seji v zadostnem številu. Vendar pa se bo to vprašanje načelo že v prvi seji finančnega odbora, ki bo o tem sklepalo, tako, da bodo vsi povečani dodatki veljavni še od 1. marca t. l. dalje, kakor je to urejeno tudi za ostalo uradništvo.

Imenovanje podžupana mariborske oblasti.

PODŽUPAN DR. VILKO PFEIFER.

Beograd, 12. marca. (Izv.) Z ukazom Nj. Vel. kralja je bil postavljen dr. Vilko Pfeifer načelnikom ministrstva za notranje zadeve. Odrejeno je istočasno, da ima vršiti dr. Pfeifer začasno dožnost velikega župana za mariborsko oblast.

Dr. Vilko Pfeifer je rojen l. 1885 v Krškem. Gimnazijo je dovršil v Kranju. Pravne študije je absolviral l. 1903 na Dunaju, oziroma v Gradcu. Nato je vstopil v politično službo. Služboval je v Ljubljani in pri okrajnem glavarstvu v Krškem do osvobodjenja. Ob osvobodjenju je bil imenovan vladnim komisarjem za mesto Maribor. Breččeva vlada ga je od tega mesta odpoklicala.

spomladi l. 1920 ter ga premestila v Ljubljano, kjer je ostal do oktobra leta 1920. Nato je bil imenovan inspektorjem in okrož. agrarnim poverjenikom v Mariboru, kjer vodi še sedaj okrož. agrarni urad. Kakor znano, obdrži dr. Pfeifer začasno še nadalje vodstvo agrarnega urada, seveda najdalje do likvidacije pokrajinske uprave za Slovenijo v Ljubljani. To imenovanje je bilo nujno potrebno vsled odsotnosti velikega župana g. dr. Ploja, ki vrši začasno še posle pri reparacijski komisiji v Parizu. Nadejamo se, da bo to imenovanje dobrodošlo prebivalstvu mariborske oblasti, ki ji bo načeloval sedaj vžven državni funkcionar.

Za mir in red v državi.

Beograd, 12. marca. (B) Iz ministrstva notranjih del se doznava, da predloži minister notranjih del na prihodnji seji ministrskega sveta načrt o

splošnem pobijanju fašistovskega glasanja v naši državi in sicer v zvezi s poslednjimi napadi na tiskarno »Deutsches Volksblatt« v Novem Sadu.

Protidržavna demonstracija v Karlovcu.

Zagreb, 12. marca. (Z) Kakor javlja karlovški »Karlovac«, so preteklo soboto na zabavi, ki jo je v Karlovcu v Zorinem domu priredila pod pokroviteljstvom »Hrvatske žene« Hrvatska Omladina, sneli z zida in vrgli na tla sliko Nj. Vel. kralja pod sugestijo Radeve skupščine. To početje je za »Hanaovce« in ostale protidržavne elemente, ki so od te zabave nekaj takega pričakovali, ena izmed nepisanih točk programa zabave, ki se samo po sebi raz-

ume. V dvorani so se videli veseli obrazi onih mračnih tipov, ki so bili v začetku vojne 1914 glavni vodje protisrbskih demonstracij in so na enak način skrunili imena članov naše dinastije in v drugih naših prvih mož. Kakor doznava »Karlovac«, sta aretirana v zvezi s tem škandalom dva »Hanaovca« v Karlovcu in dva v Zagrebu. Priznali so dejanje, kot olajšilno okolnost pa navajajo, da so škandal izvršili pod »psihozo« splošnega razpoloženja.

Nove odredbe proti Nemčiji?

Bruselj, 12. marca. (K) Ministrski predsednik Poincare je dospel semkaj in sta ga sprejela ministrski predsednik Theunis in minister za zunanja dela Jasper. Mnogobrojna množica je priredila Poincareju prisrčen sprejem. Konferenca je pričela ob 2. popoldne.

Berlin, 12. marca. (K) Lokalni »Anzeiger« javlja iz Pariza: Diplomatični svetnik lista »Daily Mail« je prejel od avtoritativne strani poročilo, da je že izgotovljen načrt, za katerega bo baje poskušal Poincare v teku današnje razprave pridobiti belgijsko vlado. Po tem načrtu bi se naj stavili za Nemčijo sledeči pogoji: 1. Nemčija bo morala najprej izjaviti, da je zasedba Pohorja, ki se je izvršila po §§ 17 in 18 dodatka 2, k členu 8 versailske mirovne

pogodbe, delo človeških rok. 2. Ker je Nemčija napravila več pogreškov, ne sme zahtevati, da se je 15 letna zasedbena doba Porenja že pričenja. 3. Nemčija se ne sme zoperstavljati odredbam, ki naj pripomorejo do trajne veljave §§ 42, 43 in 44 versailske pogodbe, kateri se nanašajo na stalno demilitarizacijo Porenja. Predlog k točki 3. vsebuje uvedbo vedne mednarodne kontrole železnice v Poruhru in v Porenju. 4. Poruhru naj se upravno tehnično združi s Porenjem sicer pa naj ostane pri Nemčiji. 5. Porenju in Poruhru se priključi tudi saarsko ozemlje brez ljudskega glasovanja. 6. Francozi naj ostanejo stalni lastniki rudnikov v sasarskem ozemlju. 7. Za sprejem teh pogojev naj dobi Nemčija moratorij. Nemčija bi naj plačevala v dobi od 30 do 35 let letno le 2 in pol milijarde zlatih mark.

DUNAJSKA KONFERENCA.

Beograd, 12. marca. (B) Mednarodni komite za izvršitev člena 275 sanžermenske pogodbe je imel od 20. februarja do 1. marca t. l. na Dunaju večje število sej, na katerih se je dogovarjalo o razdelitvi obveznosti in imovine zavoda za socialno zavarovanje. Do soglasnosti med delegati vseh nasledstvenih držav je prišlo le v vprašanju rečnih obveznosti. Sprejet je milejši postopek za izvršitev razdelitve. V vprašanju stroškov za upravljanje likvidacijske mase je stališče Avstrije popolnoma nasprotno stališču ostalih držav, katere ne pristajajo na to, da bi one nosile te stroške. Glede razdelitve imovine se interesi držav z dobro valuto bistveno razlikujejo od interesov držav s slabo valuto. Radi točne ugotovitve resnične sedanje vrednosti omenjene imovine in pa, da se najde pot za kompromisno rešitev je izvoljen ožji komite, ki bo nadaljeval seje v drugi polovici tega meseca.

RAZMEJITEV Z MADŽARSKO.

Sombor, 12. marca. (Z) Včeraj je komisija za razmejitve med nami in Madžarsko dokončala svoje delo v Szegečinu. Naš delegat g. Antić je vztrajal na tem, da se del gozdov ob reki Körös dodeli naši kraljevini. Madžari so končno na to pristali in tako dobimo še nekoliko oraloj plodnega žunjskega terena. Naša vlada je bila takoj obveščena o tem najnovejšem zaključku v našo korist.

Današnje prireditve

V Ljubljani:

Drama: Zaprti.
Opera: »Nizava.« Red E.
Kino Matica: »Koybol.«
Kino Tivoli: »Kraljeva ljubica.«
Kino Ideal: »Iz črne knjige policijskega poverjenika.«

V Mariboru:

Narodno gledališče: »Kovarstvo in laž.« Red C.
Nočna karniška služba v Ljubljani:
Tekoči teden: lekarna Trnkoczy na mestnem trgu in Ramor pri glavnem kolodvoru.

Farovski komunisti.

Semič, 12. marca.

Iz srca nam nam je zadnjič vzel besedo metliški dopisnik. Tudi naš klerikalni Semič pada k mali belokranjski Ameriki. Kakšno bogastvo, kako velika in cvetoča mesta, kako pametni ljudje vladajo v Ameriki brez farovške komande, a pri nas kaka vraževnost, zabitost in beračija! Naši fantje in možje so se zadnjič jokali, ko jim je bral sosed »Bajke in povesti« našega slavnega pisatelja Janeza Trdine, prijatelja našega blagopokojnega dekana Aleša. Do solza jih je ganila povest o »Razodetju«, v katerem se prerokuje našemu ubogemu Semiču tako sloveča bodočnost, da postane iz njega veliko mesto »Semič« z veličastnimi, umetno zidanimi, z marmornatimi stebri in bronastimi sohami okrašenimi vrati, mesto, v katerem bo izhajalo petero slovenskih in ene slavjanske novine v cirilici, mesto s štirinadstropnim Narodnim domom, z značno pošto Samolet, s črnimi stebri v sramoto izdajalcem in onim narodnim sovražnikom, mesto s cesarskim sodiščem, kajti v tem času postane kraljevina Jugoslavija mogočno carstvo Dušana Silnega. Nepopisno navdušenje je užgalo naše semiške fante in može, ko jim je prijatelj s povzdignjenim glasom čital stavek: Starodavna borna »Purga« se je preimenovala po dobrem razlogu v »Milijonarski trg«, kajti stanovali so ob njem v svojih palačah sami teški bogatini, ki denarcev svojih niso štel, nego jih merili na vagone.

Rdečica jeze in sramote je obilila poslušalce, ko so se zbudili iz prijetne zamaknenosti in zopet zagledali žalostno resnico okoli sebe.

»Prijatelji, ako nam bodo še dalje komandirale farovške tercijske in farovski komunisti,« je resno prekinil molk star Amerikanec, »potem se izpolni prej nego v 300 letih Trdinovo prerokovanje, ampak narobe: Semič se izpremeni v ravno tako razvalino, kakor jo vidimo sedaj na Semiču, da se ne bo videl kamen na kamenu. Kaka sramota: podrti šolo so nam že zaprli, vodovod se je že pokvaril, po razdrapani, kakor streha strmi cesti s kolodvoru bodo mogli kmalu hoditi samo še farovski kozli in koze. Kaka sramota, kaka beračija! In vse samo za-

radi tega, ker nam vedno še komandirajo farovski komunisti, ker je še vedno premalo naše amerikanske pameti!«

»Fej, fej vas budi, vas in vašo amerikansko pamet,« zareglja tercijska iz Štrekljčeva, ki je za vlogom skrivaj prisluskovala, »vero, boga in križ iz šole nam hočete vzeti, prodati nas živemu hudiču. Pa ne boste peklenke grdohe, izdajalci, Judeži Iškarijoti.«

»Kdo je izdajalec, Judež Iškarijot, kdo nas hoče prodati živemu komunističnemu hudiču?« zagrmil nad pobesnelo tercijsko premožen kmet, ki je štiri leta doživljal v ruskem ujetništvu ves pekel, vso grozoto komunistične vlade. »Vero, boga in križ hoče odpraviti samo vaš škof, ki je zadnjič nagnal ljubljanske duhovnike, da so morali z njim voliti komuniste. Seveda, tudi pri nas naj zavladajo pod farovško komando komunisti, ki bodo kakor na Ruskm požigali cerkve in obešali škofo in duhovnike, se kakor našimljene maseke norčevali iz Božiča in Velike noči, javno slačili naše žene in hčerke in se javno vadili za posiljevanje njihovih teles, da bodo kakor na Ruskem gladne matere pekle svoje otroke. Kdo je torej Judež in Iškarijot, izdajalec našega boga in vere? Poberi se, zabita in hudobna tercijska, k svojemu farovškemu komunistu, da ti postrže dolge lase, ker imaš prekratko pamet!«

Gromovit grohot in burno ploskanje je pozdravilo govornika in osramočena jo je odkurila sridita tercijska, še enkrat pokazala jezik in zameketala: »Ne boste, ne boste nas vi komandirali, rajši volimo komun. hudiča nego vašega amerikanskega boga. Le berite!« Glasnik presv. Srca Jezusovega, tam stoji pisana vaša obsodba: 18. marca bomo pomočile svoje kroglice v presv. Srce Jezusovo, nabasale svoje puške in vas vse do zadnjega postrelile.«

Na to blazno bogoskrunstvo farovškega komunizma odgovore 18. marca tudi semiški Amerikanci, ta dan bodo vsi glasovali za pravo krščansko stranko, za svojo slovensko Narodno radikalno stranko, kojoj zastopa naš belokranjski rojak, katoliški poročeni minister Župančič, ki nam gotovo pomaga sezidati novo šolo, popraviti vodovod in zgraditi novo cesto s kolodvora.

Demokrati v pravi luči.

V Krškem se je vršil dne 10. marca 1923 shod demokratske stranke v gostilni pri Jermanu.

Kot prvi je nastopil neki mlad gospod, ki je udiral z vso silo po Srbih in pozval na mrtno napram srbskemu bratskemu narodu. Navzoči g. dr. Auman v Krškem in okolici poznan kot pošteni, ki je dovolil v svojem ogroženju medklic: »V Beogradu ste njihovi sluge, tu pa rovarite in kričite čez nje.« Na to popolnoma pravilno opombo se je navzoči g. Ribnikar tako razburil, da je pozval predsednika shoda, da vržejo g. Aumana ven. Ko se je trušč polegel, je govoril ves zbehan, nekaj kričal tako, da najbrže sam sebe ni dobro razumel. Med drugim je tudi omenjal, kako strašna krivica se je g. Baltiču dogodila, ker je bil penzioniran. Slišali so se medklici, da je bil vendar pravi sluga »Jutrovec« in kot njihov strankin eksponent je avanziral iz okrajnega glavarja na predsednika vlade.

K besedi se je oglasil nato neki državni uradnik, ki je stvarno dokazal, da so bili demokrate tisti, ki so uradniško vprašanje zavlačevali, ker so imeli takrat, ko so imeli popolnoma sami vlado v rokah vendar priliko, da bi zadevo, ki se že toliko časa zavlačuje, sami rešili.

G. Auman je vprašal govornika stvarno in dostojno: »Ako so radikali Baltiča penzionirali in smatrate Vi to kot nepravilno, povejte nam prosim, zakaj ste vi demokrate naredili iz živnozdravnika g. Ribnikarja, ki nima nikakih kvalifikacij, za šefa socialne politike in ravno tako iz okrajnega glavarja g. Baltiča, predsednika pokrajinske vlade. Ali ni to partizanstvo, korupcija in koristolovstvo.«

To stvarno in logično vprašanje je navzočega g. Ribnikarja tako razburilo, da je začel besen pozivati, da vržejo g. Aumana s silo iz gostilne ven.

Ko je burja malo ponehala, je neki bivši avstrijski klečepazec, sedaj vnet demokrat, začel ponovno udarjati po Srbih. Medklici: »Mi smo njihovi bratje, ne pa podrepani kot ste Vi demokrate.«

Nato je povzel besedo predsednik zborovanja g. Engelsberger, ki je v napol preplašenem, napol predrznem tonu pozival demokratskega župana in občinske svetovale, da se ne udeležijo v pondeljek napovedanega sprejema čes, »da pride neki g. minister Zupančič ali Zupančič ali kako se že ta človek piše, ker on že naprej pove, da ga bo v pondeljek glava bolela«. Medklice »živijo korajža in zahrbtnosti.«

Navzoči so se zgražali nad pobalinskimi nastopom tega gospoda, ki hoče smeti visokega državnega funkcionarja tako, da se je čutil g. župan pozvanega, poučiti tega gospoda, da je njegova dolžnost kot podrejenega organa, da se napovedanega sprejema udeleži.

Nato se je oglasil k besedi g. Ribnikar, ki je povdarjal, da je ta sestanek važen in državnega pomena in da to je predrznost, da se deajo medklici. G. Auman je rekel napram svojem bratu polglasno: »Vidiš, boje se, ker imajo maslo na glavi.« To je g. Ribnikarja tako razburilo, da je začel divje kričati: »Vrzite ga ven.« Nato se je vrglo za to mislilo že pet pripravljenih in najbrže

Besede in delanja.

Murska Sobota, 10. marca.

Nihče ne bo oporekal, da ima radikalna stranka svojo zgodovino in da ima za srbstvo in tudi za naše ujedinjenje svoje zasluge.

»Tabor.« — »Radikalno močvirje.«

Dr. Kukovec in njegovi trabanti gonijo še vedno po vseh svojih volilnih sestankih in po vsem demokratskem časopisu staro lajno o radikalni srbski nevarnosti za naš narod, o podkupovanju volilcev in izdajanju narodnih in celo državnih interesov ter sklepajo dolge resolucije z lepimi besedami proti ukrepom vlade in posebno še proti našemu pokrajinskemu namestniku, ki ima vsaj toliko zaslug za naš narod, kakor jih imajo vsi demokratski voditelji v Sloveniji skupno. Ta hrešččča pesem se ponavlja dan na dan v vseh mogočih varijacijah in se boče ponavlja, hvala Bogu, še samo par dni. Sebe slikajo kot čuvare narodne misli in državne ideje, kot čiste, idealne in nadvse poštvalne ljudi, ki morejo rešiti narod in državo iz »radikalnega močvirja« s svojimi izrednimi zmognostmi. Vsakemu narodnjaku sveto nacionalno idejo so upregli v svoj politični strankarski voz in jo vlačijo po volilnem blatu. Vsi nedemokratski somišljeniki — seveda predvsem radikalski — in voditelji so navadne propalce in prodane duše, kljub temu, da ima radikalna stranka svojo zgodovino in da ima za srbstvo in tudi za naše ujedinjenje svoje zasluge, kakor trdijo sami, ker nikakor ne morejo utajiti preveč znanega dejstva in resnice.

Na vse njihove laži in zaviljanja bo dal najlepši in najboljši odgovor 18. marec. Povedali smo že parkrat, da o korupciji, partizanstvu, podkupovanju, izdajanju narodnih in državnih interesov ter o terorizmu ne morejo in ne smejo govoriti, ker pri nas faktično tega ni. Najmanj smelo pa o tem govoriti tisti ljudi in tiste stranke, ki so nedavno vse to delale same in bi ravno tako in še v mnogo hušji meri delale danes, ko bi imele moč in bi ne bile politično mrtve, kakor so delale nekdaj za časa svoje moči.

V tem oziru nam ni potreba navajati cele vrste slučajev, ki še danes kriče po temeljiti remeduri in so jih zakrivali pri nas sami in edini slovenski demokrati, ki so šli tako daleč, da so celo izrabljali svojo pozicijo in moč v Beogradu v svoje strankarske namene. Kaj jim je bilo takrat na tem, da so vsled tega trpeli narodni in državni interesi, da je ljudstvo izgubljalo vero v pravico in poštenje, da mu je ginila vera v nepripranost oblasti, da se mu je mesto velike ljubezni do nove skupne države, ki je po osvobođenju vzplamtela takorekoč do neba, vcepila tekom par let naravnost mržnja, do vsega tega. Da so danes v tem oziru pri nas zunaj med našim narodom tako žalostne razmere, temu so v največji meri krivi tisti, ki so neomejeno vladali v Sloveniji in to so bili naši demokrati. Ako bi bilo za časa njihovega absolutizma v Sloveniji našim demokratom malo več za narodne in državne interese, ako bi bili imeli

Klerikalni teroristi na delu.

»NEBEŠKA GARDA« ONEMOGČILA Z BRUTALNO SILO JAVNI SHOD NRS. — USPEH JESENŠKEGA MISIJONA? — ONEMOGLO ROHNENJE SFANATIZIRANIH »ORLOV«.

Jesenice, 11. marca.

Danes je bil napovedan za 6. uro zvečer v dvorani gostilne Vergles javni shod Narodne radikalne stranke. Shod je sklical krajevna organizacija stranke. Ker se je v istem času vršilo na drugem mestu zborovanje demokratske stranke, se je začela dvorana polniti šele ob pol sedmi uri. Klerikalci so dirigirali na zborovanje nad štirideset »arofašistov«, ki so se vedli spočetka dostojno, v trenutku pa, ko je sklicatelj shoda v pomirljivo - zatirjalnem tonu otvoril zborovanje, je nastalo po dvorani huronsko vpitje. Klerikalci so tulili kakor volkovi. Zahtevali so volitev predsednika, čeprav je sklicatelj zakoniti predsednik v volilni dobi. Navzoči pristajali NRS, sami delavci, železničarji in nekaj posestnikov, so energično zavračali demagoško brezdomovinskih kolovodij. Vsi pristajali raznih naprednih strank so se nad živinskim tuljenjem klerikalcev silno zgražali. Prevladovalo je mnenje, da je klerikalni terorizem v volilni dobi sramota za Slovenijo.

Nato so si klerikalci kljub protestu radikalcev in pripadnikov drugih naprednih strank izvolili za predsednika največjega kričarja, nekega Brtončija. Toda besnost je bila toliko, da se klerikalnemu »predsedniku« ni posrečilo pomiriti razdivjanih pretepačev. Noben govornik ni mogel priti do besede. Nazadnje so pristajali NRS, uvidevajoč, da se shod pod nobenim pogojem ne more vršiti — zapustili dvorano, klerikalci pa so si potem sami skočili v lase, najbrže si niso bili edini v taktiki svojega podlega in »slovenski kulturi« (na to se klerikalni listi pogostoma sklicujejo) v obraz bijočega tolovaštva. Jeseniški

malo več smisla za gospodarske koristi širokih ljudskih plasti, bil bi danes pri nas popolnoma drugačen položaj. Mislili pa so povsod in vedno samo na svoje in svojih pristašev osebne koristi. Stranka jim je bila nad vse, ljudstvo, narodne in državne koristi pa do veta briga. Da imajo danes razni demagogi med našim ljudstvom tako ugodna tla, to je predvsem zasługa naših demokratov, ki so jim tekom svoje absolutne vlade pripravljali ta tla, ki so jim sami v svoji strankarski zaslepljenosti dajali orožje v roke in jim ga brusili, prav tisto orožje, s katerim bodo 18. marca obglavljeni. Gospodje demokrati, danes žanjete kar ste sejali tekom dveh, treh let. S svojo nadutostjo in strankarsko zaslepljenostjo ste razbili enotno in razmeroma močno stranko v drobne, brezpomembne drobce. Zapravili ste še tisto, kar ste imeli in okrepili ste s svojimi dejanji vse nasprotnosti naših skupnih narodnih in državnih interesov, sebe pa ubili. To je sad vašega dvoletnega narodnega in državnega dela. Tako daleč pride stranka, ki svoj položaj izrablja v osebne in strankarske namene, ki misli samo in vedno le nase, ljudstvo, njegove gospodarske in narodne interese pa pušča popolnoma iz vidika.

Ta dejstva govorijo dovolj glasno in jih ne prevpije vaša lajna, katero vrte sedaj po vseh sestankih in v vsem svojem časopisu ter hočete tiste grehe, ki ste jih uganjali vi sami, natveziti — radikalcem. Žal nam je ravno v »narodnem gospodarskem in državnem« interesu, katerega vi vedno in povsod povdarjate — da še danes ne moremo reči, da je vse to bilo, da ste uvideli, da je bila vaša dosedanja pot docela zgrešena in da hočete kreniti na boljšo drugo pot. Zakaj ravno v tednih volilnega boja ste se pokazali v vsej svoji odbijajoči nagoti in si sami še poglabili grob ki ste si ga skopali za časa svoje vlade.

Koliko vam je za narodne in državne interese, ki jih vedno in povsod povdarjate in kakšnih sredstev se poslužujete, je najgloblji dokaz vaš lastni kandidat Kihar v Prekmurju, ki naj bi pripomogel ne sebi, ampak dr. Kukovcu do mandata. Saj se še spominjate — ali pa pogledite v svoje lastne liste, če vam je spomin opešal — kako je bilo pred par leti v Prekmurju, ko se je pri peljala antantna komisija. Organizirana je bila široko zasnovana protinardna in protidržavna demonstracija. Kdo jo je bil organiziral in kdo vodil, ko je zahtevala odcepitev Prekmurja od naše države in priklopitev k Madžarski. Kdo je spraval takrat toliko zapeljanih ljudi in samega sebe v ječe. To je bil vaš sedanjí madžaronski kandidat Kihar.

Kako se to dejstvo strinja z vašimi frazami o državotvornosti, narodnosti in zastopstvu obmejnih interesov g. dr. Kukovec in drugovi?

Če bi Vi radi pozabili to in druga žalostna dejstva, s tem še ni rečeno, da so jih pozabili volilci in naša javnost. Vsaj nam Prekmurcem je vse to še v živem spominu in bo dobil vaš kandidat 18. marca primeren odgovor.

»Ni mogoče, da se ne bi rodila od toliko prelite dragocene krvi svoboda, svoboda za naš mučniški narod, kjeroli se nahaja od Jadrana do Timoka, od Peristera (nad Solunom) do Triglava. Moj stari oče je branil jugoslovensko misel, moj oče je ostal tudi na prestolu zvest idealom, za katere se je boril kot vstaš s puško v roki. Vsem in vsakemu teče enaka kri. Naprej z besedo, peresom in orožjem za isti vzvišeni cilj, za svobodo celokupnega našega plemena in za njegovo slavno bodočnost!«

Kralj Aleksander (tedaj prestolonaslednik) dr. Antonu Trumbiću v Parizu 10. aprila 1916.

Demokrati in učiteljstvo.

Iz učiteljskih krogov nam pišejo:

Neki »klub demokratskih učiteljev« v Ljubljani razpošilja učiteljstvu dolgovezno prošnjo, da naj vse učiteljstvo zastavi vse svoje moči, da bo zmagal dr. Žerjav in Kukovec. V Ljubljani pa prof. Reiser, češ da je od njegove izvolitve odvisna rešitev prečnega uradniškega vprašanja. Rad pripoznam vse one, zasluge ki si jih je pridobila stara dr. Tavčarjeva stranka za učiteljstvo in prosveto. A sedanjim mladinskim korifejem pa odločno ugovarjamo, da bi si samo oni lastili vseh zaslug. Saj so menda še druge stranke interesirane na prosvetnem polju. Moje mnenje je sledeče: Ako je NRS 40 let uspešno vodila državno ladjo v balkanskih bojih in svetovni vojni, povzdignila iz nekdanjega turškega pošalika državo do svetovne veljave, je gotovo tudi preskrbela o dovoljni meri za prosveto med narodom, da je stopil v boj za življenje in smrt, mislim, da je NRS storila tudi za svoje uradništvo, ker drugače ne bi bil mogel državni aparat tako funkcionirati za prosep naroda in države, kakor se je to zgodilo že pred balkansko vojno in med svetovno vojno, potem prav z mirnim srcem odda vse državno uradništvo svoj glas Narodni radikalni stranki.

Le čudim se, kako morejo biti nekateri tovariši učitelji toliko kratkovidni, da ne vidijo, kako so demokrati igravali naša prosvetna vprašanja. Ali se ne spominjajo, kako je g. Šečerov črtal budžetne postavke za prosveto v Sloveniji. Pustimo že enkrat male strančice, ki se bore samo za lastna korita in bodimo toliko uvidni, da se oklenemo najmočnejše stranke v državi. Ako ji bomo sledili in jo podpirali v njenem programu, potem bomo tudi lahko zahtevali plačilo za svoj trud.

Delovnemu ljudstvu v pomislek.

(Glas iz trboveljske doline.)

Rudarji, obrtniki, kmetje, nameščenci in železničarji!

Volitve so pred duri. Po razpustu narodne skupščine so se pojavile nove stranke kot gobe po dežju. K nam prihajajo agitatorji različnih struj, če si pa ogledamo te ljudi malo natančneje, vidimo, da spadajo med one, ki so nam povzročili največ gorja. Danes se laskajo okoli nas, da bi jih volili in jim pomagali do oblasti. Ker si še marsikdo ni na jasnem, kako so »delovali«, ti ljudje za blago delovnega ljudstva, je dobro, da spomnimo vse sotrpne na dejstva, ki nam v tem trenutku silijo v pero. Ogledimo si predvsem stranko »enotne fronte«, takozvano »Socialistično Stranko Delovnega Ljudstva«. Na kandidati listi te stranke se nam ponujajo ljudje, kakor g. Tokan, Mihevc, Golouh in drugi. To so tisti, ki so svojas pridno pograbili vse delavske domove in vse skupno premoženje, ki ga je marljivo zbral jugoslovenski proletarijat. Prišli so v obliki centrunašev. Danes nima delavstvo ne svojih domov, ne knjižnic, ne tiskarn. Vse to je bilo odvzeto proletarijatu po zaslugi teh »ljudskih« voditeljev. Tej skupini so se pridružili še drugi, ki niso nič boljši od prvih, na pr. Fabjančič Klemenčič, Mlakar, Saloman in tutti quanti. Nedavno so še kričali, ter vzpodbujali k socialni revoluciji, češ, da je na ta način mogoče priboriti delavstvu neokrajeno ekstenzo. Takrat so mislili, da se bodo igrali boljševiske komisarije. Ni minilo dolgo časa, da so postali večji »patrijoti« nego pristaši obstoječih vladnih strank. Zatajili so vse, kar so poprej obetali, zato se jim ni nič zgodilo. Lepo mirno so čakali trenutka, ko bo vlada razpisala volitve, ki naj jim pomorejo do korit. Od vseh bivših komunističnih poslancev je bil najbolj preganjan naš Miha Koren. Vprašamo se, zakaj? Zato, ker je brezobzirno branil interese delavstva. Vsi drugi so bili izdajalci delavskih interesov. Kaj bi govorili o raznih Korošcih, Žerjavih, Šušteršičih, nadalje o Bernotu, Pucelj in Brandnerju! Vsaka razlaga je tu odveč, ker smo na lastni koži čutili bič, ki so jim ga v poslednjih vihteli nad našimi lrtbi predvčerajšnjim klerikalci, včeraj demokrati in na predvečer zeleniški samostojenci. Mi se zavemo, da nam more iz obupnega stanja pomagati le stranka, ki bi v bodočem parlamentu razpolagala z ogromno večino. Naša rešitev je edino v Narodni radikalni stranki. Ona je stranka malega človeka. Kakor je osvobodila srbskega seljaka, tako bo v isti meri posvetila nujno pozornost tudi socialnim vprašanjem naših industrijskih in rudniških centrov.

V tej volilni borbi stopa NRS prvokrat na slovenska tla. Narodna radikalna stranka je vodila čolnč predvoje kraljevine Srbije skozi vse težave in grozote svetovne vojne. Nikdar se ni posluževala frazerstva in demagogije. Ona teži izključno za stvarnim delom, ki naj obnovi našo mir in slovesnega napredka potrebo državo. Na

Naša skrinjica na Kranjskem
(izven Ljubljane)
je predzadnja.

GLAVNO TAJNIŠTVO NRS ZA SLOVENIJO JE V LJUBLJANI, WOLFOVA ULICA ŠT. 1, I. NADSTROPJE.

Volilci, glasujte za največjo državno stranko Srbov, Hrvatov in Slovencev!

Dnevne novosti.

more nam biti vseeno, ali se bo v novem parlamentu sprejemalo socialne zakone brez ali proti naši volji. Zato vsi, ki se preživljamo s težkim delom, na plani! V trboveljskih revirjih bomo večinoma glasovali za Narodno radikalno stranko in njenega kandidata Miha Korena. Na Stajerskem ima NRS zadnjo skrinjico, na Kranjskem (izven Ljubljane) pa sedmo skrinjico. Živela NRS živeli njeni kandidati.

Trboveljski rudarji.

Iz trboveljskega revirja.

Ob osvoboditvi je bilo vse delavstvo izmenadeno, plano od svobode, ker smo si predstavljali, da smo vendar enkrat prišli do svojih pravic. Ali grozno smo se varali, ko smo v resolucijah zahtevali odstranitev nekaterih gospodov na to pa nismo mislili, da jih bodo zamenjali drugi, močnejši ki so živeli podpora od demokratske in klerikalne vlade. To gospodo so podpirali razni kričarji, katerih kričanje in prekanje med delavstvom so znali gotovi interesenti dobro izrabljati ter krotiti delavske mase. Nekaj dobrih zaupnikov so ovadili kot komuniste ali protidržavne elemente, drugi so se odrekli delovanju, ker so se jim smilile družine, tretji so dobili boljše službe. To imamo torej danes v svobodni Jugoslaviji, ker smo zaupali demokracijo in pa klerikalcem, kateri so danes najbolj revolucijonarni in lahko kričijo proti državi, kakor jim drago. Teh seveda ne bo nihče zapiral kot protidržavne elemente, ker bodo našli oni delavstvo denuncirali, da se bodo potem že naprej lahko skrivali za hrbi politično ovadenih delavcev. Če gledamo to politiko, vidimo, da gospodje pri T. P. D. sami vzgledajo med delavstvom nezadovoljnost in prepričanje, da delavstvo proti državi, da se lahko potem skrivajo delavcem za hrbet. V dokaz zato navajamo sledeči slučaj. Vojni invalid Valentin Stermiljan je dobil poziv v Nemčijo od pokrajinske uprave v Ljubljani, akt od 6. septembra 1922 št. 32.828, da se mora takoj vrniti v svojo domovino, kjer ga čaka delo in stanovanje. Prispevši v svojo domovino je bil, ves razočaran, ker reče ni imel ne dela, ne stanovanja, povrh pa ženo ter 4 otroke od 4 do 14 let starosti, lačne in brez strehe, sam pa kot 60 odstotni invalid na prsih pohabljen in tako za vsako težko delo nesposoben. Kaj sedaj? Sel je v Trbovlje iskat dela in ga dobil pri podjetniku Dukiču na Doberni kot strelni mojster s 15 kron zaslužka na uro. Moral bi delati 12 ur dnevno, da bi zaslužil 180 kron, brez stanovanja in kurjave. Jasno je, da s tem zaslužkom 6 članski družini v današnji draglini ni moglo izhajati; sel je po nasvetu prijatelja iskal dela v cementno tovarno. Dobil je delo in delal 2 dni. Tretji dan ga pokliče gospod ravnatelj cementne tovarne v pisarno, ter mu naznani, da mora biti zdravniško preiskani in ga pošlje k zdravniku, ki ga je spoznal kot invalida nesposobnega za delo in tako je bil rečevo izpostavljen zopet brezposelnosti in stradanju. Sedaj, ko si ni znal sam nič več pomagati, je sel k podružnici »Udruženja vojni invalidov«, odkoder je bila poslana k ravnatelju cementne tovarne deputacija, ki jo je pa dotični ravnatelj odsvolil, s povdankom, da imenovanega sploh ne bi bil sprejel, če bi vedel, da je invalid, ker potrebuje same zdrave delavce. Sploh se je pa ravnatelj cementne tovarne v Trbovljah tako obnašal, kakor bi bil samo on človek, člani deputacije pa ne. Nato se obrne deputacija na rudniško ravnateljstvo, kjer so bili v tem oziru od rudniškega ravnatelja ugodno sprejeti in ko so orisali obupen položaj invalida Stermiljana, je bil tudi gosp. ravnatelj pripravljen pomagati, če bi se našla primerna služba. Takol nato pride gosp. B. v pisarno gospoda ravnatelja ter začne ubogemu, lačnemu pohabljenemu rečevo predhacivati, da je najbrže zapustil Nemčijo kot politično sumljiv in da ni to resnica, kar sam trdi. Tem podobnih slučajev bi se lahko od strani delavskih zaupnikov še dovolj navedlo, pa pretežna večina delavskih zaupnikov se tega boji javnosti povedati, ker bi bil potem vsak posameznik izkoriščen od strani posameznih gospodov. Opozorjamo vas, delavci soptinji bodite previdni in ne dajte gospodom okrog rudnika povoda, da bi vas ovajali pri vladi kot pretepače, plilance, komuniste, ali kaj sličnega. Vi pa, gospodje, dajte delavcem poštenega zaslužka, da bodo zadovoljni, ker potem se nam ni bati protidržavni elementov ako bo delavce svojo družino pošteno preživljali. Zategadelj pokazimo demokracijo, klerikalcem in ne vemo se kakšnim drugim lažipreročkom, da smo že za vselej sili njih obljub in da so se pokazali v teh 4 letih vladanja, kako so nas preganjali ter izkoriščali za koristi delničarjev, dočim za nas delavce, kmetje niso storili ničesar. Dajmo torej za našega Miha Korena vsi svoje glasove, da pokažemo s tem tudi mi solidarnost, kakor jo je on, ki se je od prevrata sem vedno boril rano ob ram z nami ter bil neštokrat preganjan, ko smo se borili proti kapitalističnemu izkoriščanju za svoje pravice. Poljudno toraj v boj z geslom: Vsi za Miha Korena, on pa za vse! — Živela delavska solidarnost! Živel naš poslanec Miha Koren! Živela NRS! — Več zavednih delavcev.

Velenje.

Čas do volitev naglo poteka. Ker mi se pa mi rudarji tudi radi vdeležili tega važnega dogodka, je potrebno vedeti kam naj spustimo kroglico, da bodo naši delavski interesi zagotovljeni. V našem slovenjegraskem srezu kandidira na program najmočnejše državne stranke naš prvoborilec Miha Koren, bivši nar. poslanec. Prepričani smo, da bo edino Miha Koren kot star borilec, ki je živel med nami, trpel in stradal z nami vred, zopet napol vse moči in se žrtvoval za nas rudarje in revne sloje. Zato gremo: rudarji, kmetje, nameščenci, in delavci na dan 18. marca vsi na volišče. Svoje glasove oddamo tistemu, kateremu smo že davno zaupali, ki je še Anton Bajt prodajal slovenski proletarijat italijanskemu fašist! Naj živi Miha Koren! — Velenjski rudarji.

— Akcijski odbor NRS za Slovenijo v Ljubljani ugotavlja, da ni v nikakih zvezah z raznimi premostitvami, ki se izvršijo iz enega ali drugega vzroka ter energično protestira proti temu, da se iz vsake premostitve napravi politično vprašanje. V tem oziru odklanja tudi vsako intervencijo.

— Naš novi generalni konzul na Dunaju dr. Laza Pajić je razrešen službe kot načelnik ministrstva zunanjih del in je odpotoval sinoči na svoje novo službeno mesto.

— Organizacija carinskih nastavlencev. V Zagrebu so se organizirali kvalificirani nastavlenci koncesioniranih carinskih posredovalcev. Priključili so se kot poseben odsek društvu privatnih nameščencev. Kakor čujemo se izvede slična organizacija v cel državi.

— Bivša črnogorska kraljica na smrtni postelji. Naše zunanje ministrstvo je prejelo od g. Antonijevića, našega poslanika v Rimu, brzojavko, da se nahaja bivša črnogorska kraljica Milena na smrtni postelji.

— Zaključena preiskava. Kakor poroča večerajšnja »Straža«, je preiskava proti zaprtim osumljenjem radi napada na Cirilovo tiskarno zaključena in bodo v preiskovalnem zaporu se nahajajoči osumilci izpuščeni na svobodo.

— Zopetna otvoritev pošte Puconci in izprememba imena. Dne 10. septembra 1922 začasno zatvorjena pošta Puconci je pričela dne 12. febr. 1923 zopet poslovati in sicer pod novim imenom Puconci. Zvezo ima ob podelitvi, sredah in sobotah z vlakom na prosti Murska Sobotna—Rodoč, ob nedeljah, torkih, četrtkih in petkih pa po poštinem sli z Mursko Sobotno. Poštni okoliš tvorijo občine: Bokračji, Brezovci, Dolina, Gorica, Lemerje, Moščanci, Pečarovci, Polana, Pučanovci, Puconci, Salamuni in Vaneč. Selski pismonosci dostavljajo v Pečarovcih in Vaneč ob torkih, četrtkih in petkih.

— Razpis zdravniških mest. V Področju zdravstvenega odseka za Slovenijo se razpisuje 5 sekundarskih mest. Interesenti se opozarjajo na razpis v Uradnem listu.

— Razpis natečaja. Razpisuje se služba starešine pošte Radovičja (I/3). Gorenja vas nad Škofjo Loko (II/1) pa Sent Vid nad Ljubljano (II/1); potem je razpisana tudi odpravnika služba pri pošti Planina pri Sevnici (III/1). Prošnje je vložiti v 14 dneh.

— Pristojbina za posredovanje brzojav po telefonu. Ministrstvo je z odlokom št. 5823 od 6. febr. t. l. odredilo, da se mora razen letne pristojbine (poslovalnice) 200 Din za vsako brzojavko, ki jo naročnik po telefonu odda ali pa prejme, plačati še posebna pristojbina 50 par (posredovalnina).

— Za smeh in kratak čas. Zagrebški demokraci so izdali poseben agitacijski plakat, ki ga je v svojo okno v Prešernovi ulici obesil tudi upravnik »Jutra«. Plakat je deljen v dva dela ter prikazuje strmečim voilcem separatistični pek in raj narodnega edinstva. Prvi del je jako dobro začet. Vidi se, da je karikaturni študiral fiziognomije naših političnih pravkov v zagrebških »Koprivah«. Naslikana je Jugoslavija, razdeljena v avtonomne pokrajine. Iz Slovenije kuka fajmošter z rožnim vencem, v Zagrebu razkazuje Stipica Radić svojlm seljakom zdravilo zoper evropsko krizo (mirotvorno, človečansko republiko). Zmotili so se pa demokraci s tem, da so ministrskega predsednika Pašića podprli z berglami. Bomo videli po 18. marcu, kdo bo bergli bolj potreben. Drugi del je zanimiv zaradi tega, ker se ostrumu opazovalcu vsiljuje v obrazu tistega »energičnega Jugoslovca« demokratske poteze g. Pribečevića. Plakat torej naznanja diktaturo malega Mussolinija in še manjšega Pribečevića. Na obeh slikah pa je Jugoslavija obdana od krvnih sovragov, ki z italijanskimi bodali, bolgarskimi handžari in drugim moralnim orožjem stegajo svoje prste po naši zemlji. Demokraci uganjajo s tem demagogijo, ki ji ni para, le s to razliko, da nihče ne pripisuje 18. marcu toliko tragike, kot oni, ki dobro vedo, da jim bo ta dan močno pomešal računo. Resni ljudje pravijo: »Za smeh in kratak čas«.

— Avtonomist je prinesel v zadnji številki, z dne 10. marca t. l. izvrsten članek »Ček in njegov gospodarski pomen«. Kakor se bralci prepričajo na drugem mestu, je članek miselno dobesedni prepis imenitnega članka g. ministra Zupaniča, ki ga je svoj čas priložil v »Slov. Narodu« in ki je zbudil v gospodarskih krogih cele Jugoslavije največjo pozornost. Prav je tako, gospodje avtonomisti, saj smo si morda bližje, nego hočemo nasprotniki naših skupnih interesov. Samo še in korak bližje, pa se združita teza radikalne »samouprave« in antiteza konservativne »avtonomije« v dobrobrčni in prijateljski sintezi močne in bogate kraljevine SHS.

— Ureditev voljaških grobov na Hrvatskem in Slavoniji. Ministrstvo ver je odobrilo pokrajinski upravi v Zagrebu kredit 150.000 dinarjev za ureditev vseh voljaških grobov, ki se nahajajo na njenem teritoriju.

— Število jugoslovanskih obiskovalcev Dunaja. Po statističnih podatkih je v minulnem letu obiskalo Dunaj 24.000 jugoslovencev. Dunajski listi pripominjajo, da se nahajajo Jugoslovenci, kar se tiče obiska Dunaja na četrtem mestu. Vendar pa to število zaostaja za onim prejšnjih let.

— Mariborske vesti. Kakor smo 11. t. m. poročali, je sredi meseca februarja med delavci tvornice oblek jugoslovanskega Lloydja pričelo mezdno gibanje. Delavstvo je zahtevalo 50 odstotno povišanje prejemkov. Ker vodstvo podjetja o kakem zvišanju plač ni maralo ničesar slišati, je dne 8. marca ob 11. uri dopoldne celokupno delavstvo zapustilo delo, opoldne istega dne pa je došel odgovor ravnateljstva, da je vodstvo podjetja pripravljeno stopiti z delavstvom v pogajanja, ki naj bi pričela 13. t. m. Novo določeni prejemki bi imeli v zmislu zahtev delavstva povratno veljavo od 5. t. m. Vseled tega je delavstvo sklenilo, da se popoldne ob 3. povrne zo-

pet na delo. Ko pa je dospelo pred tvornico, je našlo vrata zaprta. Podjetje sicer zanika namen izprijiti, vendar pa se iz vrst delavcev zagotavlja, da je vsak delavec prejel priporočeno pismo vodstva tvornice, kjer se vsakemu posamezniku naznanja odpust iz službe. Ko je delavstvo nato šlo v soboto po plačo, je ravnateljstvo skušalo vsiliti vsakemu tudi delavsko knjižico. Delavci so sicer prevzeli plačo, odklonili pa so sprejem delavskih knjižic ter vztrajali solidarno na svojih zahtevah. O kakih pogajanjih doslej še ni govora. — V nedeljo popoldne je dospel v Maribor inšpektor artilerije general Mihajlović. Došel je inšpicirat drugo artilerijsko podoficirsko šolo. — V torek 13. marca se vrši v Mariboru v restavraciji Narodnega doma ob pol osmih zvečer občni zbor mariborske podružnice Slovenskega planinskega društva.

— Nov civilni geometer v Mariboru. Nadgeometer Adolfa Götzla je finančni minister dr. Milan Stojadinović na njegovo lastno prošnjo stalno upokojil. Kakor čujemo, otvoril pisarno oblastveno avtoriziranege geometra. Mariboru je s tem ustrezna davna želja po civilnem geometru.

— Velika tatvina v Mariboru. Neznani storilci so v sredo ponoči vlomili v skladišče južne železnice na koroškem kolodvoru v Mariboru. V dotičnem skladišču se nahajala civilna obleka in perilo, ki se prodaja železničarskemu osebju. Preiskava je dognala, da je bilo ukradenega za 150.000 kron blaga.

— Talništvo NRS v Mariboru je v Franciskanski ulici 14, tel. št. 419. Somišljeniki mariborske oblasti, obračajte se v vseh zadevah na ta naslov!

— Celje. V soboto, dne 10. marca se je vršil v Celju veliki »predvelikonocni sejem«. Bilo je veliko število prodajalcev, domačih in tujih, stojnice so bile postavljene v dolgih vrstah po kralja Petra cesti, glavnem trgu, Somškoviemu trgu, Gosposki ulici in pred mestno hišo. Nakupčnega je bilo vsakovrstnega blaga, a kupcev primeroma malo.

— Podpora zagrebškimi akademikom. Srbska centralna banka je poklonila menzi zagrebških akademikov 6000 K.

— Doživljaji mladega dekleta. V Beograd je prišlo neko 18 letno kmetosko dekle, dasi polšče službo. Spoznala se je z nekim lastnikom kavarne, ki jo je bil voljan sprejeti. Dekle je bilo s tem zadovoljno in je šlo v njegovo kavnarno. Te dni pa so jo potegnili iz Save ravno v trenutku, ko se je že pričela potapljati. Pri zasiljevanju je izjavila, da se je hotela usmrtiti radi tega, ker jo je gospodar zapeljal in nato spodil.

— Čuden začetek trgovine. Neki Veljko Todorević iz Zarkova ima izbornen talent za trgovino, ali žal njima k temu potrebnega kapitala. Dolgo je mislil in tuhtal, končno pa se je nekega dne odločil k prvemu koraku. Sel je k svojemu sosedu in mu ponudil nekaj debelih svinj. Sosed ga je z nasmeškom vprašal, kje da jih ima. Mlad trgovec pa mu je paterično pripovedoval, kako se je nahajal po kupciških opravkih par dni v Beogradu, kjer je nakupil svinje. Končno je prišlo do sklepa kupčije. Ali kako dobiti sedaj svinje? Brihtni Veljko se je napravil na pot tostran Save. Sreča mu je bila mila, kajti že po par urah hoda, je zagledal rdečo svinjo, ki so se pasle ob obali zelene Save. Se več, našel je celo čoln. Naprosil je tam zaposlene ruske begunce, da mu pomagajo svinje naložiti. Rusi so bili napitni- ne veseli in so mu drage volje ustregli. Kmalu je bil čoln poln, tako, da se je pod težo naloženega blaga pogreznil v vodo do roba. Vendar pa jih je srečno prepeljal. Toda sreča mu ni bila mila, kajti par ur za njim je priveslal tudi lastnik svinj. Zopet je šlo po Savi nazgor, nadebudni trgovec pa v zapore navzdol.

— Svetovni žepar aretirani. Komisarju železniške policije v Slav. Brodu se je posrečilo aretirati Ahmed Žiga iz Sarajeva, ki se že sedem let bavi z žepnimi tatvinami. Pri zaslišanju je priznal, da je kradel po zagrebških kolodvorih in tramvajih in da je bil radi tega že mesec dni zaprt. Pozneje je bil izgnan iz Zagreba in je odpotoval v Ljubljano, kjer je nadaljeval svoj »kšef«. Končno pa se mu je posrečilo oslepiniti nekega veržnika za večjo svoto, s katero je zbežal v Avstrijo in Nemčijo. Tam je izvršil množestevilne tatvine. Posebno ugodni sta bili za njegovo obrt mesto Berlin in Hamburg. V Hamburgu je okradel nekega Angleža za 200 dolarjev in 18.000 mark. Nekega drugega za 100 frankov, 150 dolarjev in 8000 mark. Prepotoval je skoraj vsa večja mesta Nemčije, dokler se ni končno rehabilitiral na prosti Zagreb-Beograd. Policijskemu uradniku je skesano izjavil, da svojo obrt opusti in si poišče kako pošteno delo.

— Zločinska dvojica. V vasi Kumodražu je živel 24 letni Stanko Stefanović poleg svoje zakonske žene še z neko Čveto, ki je bila par let starejša od njega. Ta ljubica ga je znala tako obvladati, da je s časoma zasovražil svojo ženo. Nekega jutra, ko je ona šla na skupni postelji z njegovo materjo in svojim detetom, je prišel zločinski mož v sobo ter jo je vprico onih dveh 26 krat zabodel z nožem. Nesrečna ženska je bila takoj mrtva. Sodišče ga je obsodilo na smrt, njegovo ljubico pa na 20 letno ječo. Apelacijsko sodišče pa je obsodilo kasiralo, oziroma gornjo obsodbo spremenilo ter obsodilo tudi njegovo ljubinko kot povzročiteljico umora na smrt.

— Usodepolna zamenjava. Te dni se je dogodil v Sarajevu tragičen slučaj. 3 in pol letni Friderik Berlik je ostal sam doma s svojo slepo staro materjo. Ker je bil žejen je prošil staro mater za kozarec vode. Mesto vode pa mu je mati ponudila špirit, katerega je otrok izpil in kmalu nato umrl.

— Zadržila je lastnega moža. V Markovcu je živel lepa kmetica Sofija, žena uglednega posestnika Popovića. Njej pa ni zadostovalo samo en soprog, zaljubila se je še v mladega sosedovega sina. Ker je živel v bojazni, da bi ji mož prišel končno na sled, je napravila črn napel. V spanju je ovila možu vrv okoli vratu in jo tako trdno zadržala, da se je mož kmalu zadušil. Hotela je nato s svojim mnogo mlajšim ljubimcem pobegniti. Ta pa je nleno ponudbo odklonil, kar jo je tako bolelo, da se je sama predala pristojni oblasti.

— Čevlje kupite od domačih tovarn tvrdke Peter Kozina & Ko., z znakom Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo v Ljubljani, Breg 20 in Aleksandrova cesta 1.

Dolžnost pošte ob volitvah

»Službeni list« ljubljanske poštne direkcije objavlja: (Štev. 124/prez.—1923.) Gospod minister pošte in telegrafa mi je pod kab. št. 256 od 6. marca t. l. poslal naslednji odlok in mi naročil, da ga sporodim vsemu osebju. Odlok slove:

Dne osemnajstega tega meseca bodo po vsej državi volitve narodnih poslancev. Ker je to eden izmed najvažnejših trenutkov v političnem življenju naroda. Živo priporočam vsemu osebju poštne in brzojavne stroke, da naj opravi tiste dni svoje službene dolžnosti kolikor mogoče vestno in natančno. Pošta, brzojav in telefon kot državna naprava s kulturnim in narodnim značajem mora tudi v teh važnih trenutkih popolnoma ustrežati namenu, ki ga ima. Če bo uslužbenstvo storilo svojo dolžnost, je red v državi zagotovljen.

Zato zahtevam od vseh uslužbencev poverjene mi stroke, od najnižjega pa do najvišjega, da stori vsak svojo dolžnost. Pošta, brzojav in telefon mora na vsak način dobro delovati, brzojavne in telefonske proge morajo biti popolnoma v redu, brzojavna in telefonska sporočila, zlasti sporočila državnih oblasti, se morajo z največjo točnostjo in hitrostjo odpravljati, telefonske zveze, ki jih bo kdo zahteval, se morajo takoj napraviti, v prvi vrsti državnim oblastim, pisma in brzojavke se morajo kolikor mogoče redno odpravljati in izročiti prejemnikom, pri vsem tem pa je treba gledati, da se bo natančno izpolnjevala odredba člena 17. državne ustave, ki se tiče uradne tajnosti.

V ta namen je treba nemudoma ukremiti vse, kar je potrebno, da se bo poštini, brzojavni in telefonski promet gladko razvijal.

Za vsako najmanjšo nepravilnost ali nemarnost v službi bom z odgovornimi osebami najstrožje postopal, g. direktorji pa, ki jim je po členu 26. uodbe o organizaciji stroke poverjena uprava in nadzorstvo, naj poskrbe, da se bo ta moja naredba izpolnjevala, zato bodo oni v prvi vrsti odgovorni za vse nepravilnosti, ki bi se zgodile.

Vsako sabotiranje službe, naj bi izvršalo s te ali one strani, bom zatrl z vsemi zakonitimi sredstvi, če ne bo drugače, tudi z uporabo zakona o zaščiti države. Zato naj g. direktorji nemudoma ukrepejo vse potrebno, da se bo ta moj ukaz do pičice natančno izpolnjeval.

Iz društvenega življenja.

— Predavanje o barvni harmoniji v društvi Soča. V soboto zvečer se je vršilo predavanje o barvni harmoniji, ki ga je priredilo naše agilno društvo »Soča« v salonu pri Levu. Občinstvo je do zadnjega kotička napolnilo prostorni salon ter je z velikim zanimanjem sledilo predavateljevim izjavam. Med občinstvom je bilo opaziti tudi zastopnike iz umetniških in znanstvenih krogov kar zopet priča, kako priljubljena so predavanja, ki jih prireja društvo »Soča«. G. predavatelj prof. S. Santel je tolmачil v poljudno-znanstveni obliki glavna načela o barvni harmoniji, ki jih je primerjal z načeli muzikalne harmonije. Izvajanja je g. predavatelj pozvil z mnogimi slikami in poizkusi. Končno je pokazal poslušalcem svoj aparat z niansiranim barvnim krogom, s katerim se more izvršiti sestava harmoničnih barv na mehanični način. Občinstvo se je g. predavatelju zahvalilo z burnim in dolgotrajnim aplavzom za njegovom nad vse zanimivo in poučno predavanje.

— Društvo najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odbojarska seja v sredo dne 14. marca ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna dale članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12, priločno, desno.

Ljubljanska porota.

Včeraj se je zagovarjal pred porotniki 20 letni delomazni mladenič France Otrin iz Zaplane pri Vrhniki. To je tip »kavalirja« thiotapca, ki pa je skušal svoje talente udeleževati na drugem nepoštenem polju. Zato se mu je nudila prava lepa prilika na naši državi mlaj pri Vrhniki, kjer mrgloli vse polno temnih laških elementov, ki prihajajo v Jugoslavijo s tem namenom, da razpečarjajo med našim lahkovernim ljudstvom narejen laški denar. No tudi naš obtoženec je videl, kako cvete ta posej in si je mislil, zakaj pa tudi jaz ne bi. Kot svojo prvo žrtev je izbral Franceta Mesca, posestnika na Stari Vrhniki, h kateremu je prišel poletni lasnoga leta kupovati kravo. In res sta se pogodila za ceno 14.000 K. Ko pa je prišel čas, da plača, se je začel izgovarjati, da njima momentano toliko gotovine pri sebi. Rekel pa mu je, da mu pusti »v zastavo« 1000 lirski bankovec. Tega pa, da mu bo takoj zamenjal, ko dobi potrebno gotovino v našem denarju. France Mesec je pristal na to v dobri veri, da je obtoženec govoril resnico. Čez nekoliko dni je pa vendar začel dvomiti, ker obtoženec ni bilo od nobene strani. Poiskal ga je na njegovem domu v Zaplani in ga terjal za kupnino, o čemer pa obtoženec ničesar ni hotel slišati. In ko ga je nekoliko časa potem opetovano terjal v gostilni Jožeta Mesca v Zaplani, ga je celo udaril z nekim trdim predmetom po glavi. Ko pa se ga je hotel ubraniti, so ga obstopili obtoženčevi tovariši thiotapci, tako, da jim je prav kmaj ušel. Ko je videl, da mu gre pri tem poslu žito v klasje, je ogoljufal tudi posestnika Birtiča na Stari Vrhniki za kupnino ene krave v znesku 1800 lir. Tudi njemu je pustil v zastavo 1000 lirski bankovec. Tako mu je nasledilo še več kmetov, posestnikov. Obtoženec se zagovarja, da je dobil 1000 lirške falsifikate od nekega Laha Pepina Bruno iz Monte Fosce pri Vidmu, kar pa nikakor ne odgovarja resnici. Porotniki so potrdili krivdorek, kakar ga je sodni senat v mnenju, da ne gre tako izrabljati nepoučenost našega ljudstva, obsodil na 2 leti in pol težke ječe. Pred porotniki je imel tudi priliko stati neki Tržičan K. F. radi nedopustnih mahinacij in manipulacij s čeki in menicami. Tudi njega je zavedlo poželjenje za lepšim in udobnejšim življenjem. Ker pa je bilo ugotovljeno po zdravniških izvedencah, da je napravil dotična dejanja v duševni zmedenosti, so porotniki zanikali krivdo, narkar ga je sodni dvor oprostil. Naj mu bo to v pouk in resen opomin, da v prihodnje omisla enake in podobne pustolovščine.

Gospodarstvo

× Za posestnike sejma na Lipskem. Posetniki lipskega sejma se opozarjajo, da ima jugoslovanska trgovinska agencija iz Norimberku na sejm svoj lastni stand, kjer je našim trgovcem in industrialcem s potrebnimi informacijami na razpolago. Stand se nahaja: Ausstellungspark, Halle Nr. 13, Stand 247-48.

× Vzorčni semeni v Bordeauxu. Tekom meseca junija se bo vršil v Bordeauxu velik vzorčni sejem. Naš konzulat v Bordeauxu vabi naše industrije in veltrogovce z deželnimi pridelki, da se udeležijo te prireditve. V poštah bi prišla naša lesna in živilska industrija, ker se za te vrste blaga francoski jugozapad najbolj zanima. Prospekti so interesantom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani med uradnimi urami na vpogled.

× Mednarodni vzorčni sejem v Milano. V Milano se bo vršil od 12. do 27. aprila t. l. mednarodni vzorčni sejem. Podrobni podatki o pogolih za udeležence, pole za prijave itd., so interesantom na vpogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani med uradnimi urami.

× Uvozna carina na živež v Avstriji. Avstrija namerava ponovno uvesti carino na uvoz nekaterih vrst živil, med drugim na sadije, konzerve, sir, klobase in ribe. Ti predmeti se smatrajo za luksuzne predmete.

Zagreb, 12. marca. Devize: Dunaj 0.13575—0.136, Berlin 0.46—0.47, Budimpešta 315—320, Bukarešta 45—46, Italija izplačilo 459—460, Italija izplačilo 459 do 460, Italija ček 456—457, London 453 do 454, New York 96—97, Pariz 585—588, Praga 289—290, Svaca 1795—1800, Valute: dolarji 93.75—94.50, avstrijske krone 0.1355 do 0.136, češkoslovaške krone 280—282.50, lire 450—452.

Beograd, 12. marca. Devize: Bukarešta (denar) 45.90—46, Dunaj 0.135 do 0.141, Budimpešta 317—322, Solun (denar) 460, Praga 290—291.50, Pariz 580—585, Zeneva 1750—1775, Milan (denar) 456, New York 95.50—96.25, London 450—452.75. Valute: madžarske krone 305—310.

Curih, 12. marca. Otvoritev: Berlin 260, Holandija 212.20, New York 535.50, London 25.23, Pariz 32.45, Milan 25.70, Praga 15.95, Budimpešta 17.25, Zagreb 5.65, Bukarešta 2.50, Sofia 3.10, Varšava 1.20, Dunaj 74.50, avstrijske krone 74.50.

Curih, 12. marca. Zaključek: Berlin 260, Holandija 212.15, New York 535.75, London 25.24, Pariz 32.45, Milan 25.72, Praga 15.96, Budimpešta 17.75, Zagreb 5.65, Bukarešta 2.50, Sofia 3.10, Varšava 1.20, Dunaj 74.50, avstrijske krone 74.50.

Dunaj, 12. marca. Devize: Beograd 749—751, Berlin 3.50—3.60, Budimpešta 23.05—23.15, London 335.50—336.10, Milan 3426—3434, New York 71.305—71.455, Pariz 4314—4325, Praga 2127—2133, Sofia 409.50—410.50, Curih 13.310—13.340. Valute: dolarji 71.120—71.430, levi 3.88 do 3.92, nemške marke 3.40—3.70, angleški funti 333.850—334.850, francoski franki 4255 do 4285, lire 3392.50—3407.50, dinarji 744 do 748, leiti 343—373, švicarski franki 13.220—13.280, češkoslovaške krone 2110 do 2120, madžarske krone 18.65—18.85.

Sport in turistika.

— Cross country za prvenstvo Slovenije, ki se je vršil v nedeljo je bil zelo skromen. Udeležili se ga je samo S. K. Jadrans. Res da se je ta vrsta prireditve vršila letos prvič pri nas, toda to ni še nikako opravičilo za ostale klube, ki so se tekmovalna vzdržali, akoravno bi lahko proslavili svoja moštva. Brez konkurence ni napredka, to bi morali pomisliti, ako jim leži kaj na napredku našega sporta. Tekmovalo se je na ca 5 km dogli, zelo dobri progi Ilirija-Podrožica-Ilirija. Prvi je prišel na cilj Kregelj v času 19.39; v velikih presledkih so sledili Janink Primožič in Čuk. Vsekakor je čas, ki ga je dosegel Kregelj v tej brezkonkurenčni tekmi zelo zadovoljiv, posebno ako uvažujemo, kako je cela prireditev vsled nekonkurence trpela. — Da stojimo pred otvoritvijo nogometne sezone nam jasno kaže živahno vrvenje, ki vlada na vseh prostorih naših sportnih društev. Na igrišču Ilirije so se vršile v nedeljo 2 treninjske tekme Ilirije proti Hermesu in Jadrani, ki so pokazale, da se nahajata letos Ilirija v zelo dobri formi. Tudi moštvo Primorja je pridno treniralo na lastnem igrišču ob Dunajski cesti. Prihodno nedeljo otvori Ilirija letošnja sezono s tekmo proti S. K. Bejak (Villach), kateri sledijo poleg drugih še tekme že z znanimi, vedno dobrodošlimi gosti kakor: S. u. T. V. München v. 1860, HASK, Slavija-Praga. Primorje ima letos na programu HASK, graške Atletike (GAK), dunajske Amaterje, poleg drugih domačih tekem. Vsekakor nam obetajo letos naši klubi lep in zanimiv program.

Mariborska porota.

Včeraj je stala pred porotniki 20 letna samska delavka Matilda K

Iz prosvetnega življenja.

— Ljubljanska opera. Sobotno »Tosca« smo poslušali z užitkom. Sicer se je pred predstavo dal g. Balaban opravičiti, da ni disponiran, pa indispozicije ni bilo opaziti. Z g. Balabanom si je naša opera pridobila dobrega pevca in igralca. Izražamo željo, da se čimprej prične našemu jeziku, da bo morda že prihodnjo svojo partijo pel v slovenščini. Vlogo cerkovnika je namesto obojega g. Puglija kreiral pohvalno g. Zupan, z rahlo naznačenim humorjem. Vseskozi odlična, v petju in igrju je bila zopet gđ. Zikova. Pravitako g. Simenc, dasi je občutno pel skozi nos, kar doslej pri njem ni bila navada. Ker nas njegov napredek vesel, mu takih poskusov, ki naj se ne povrnejo več, ne moremo odpustiti. — Harmonična orkestra in odra pri Tosci dokazuje, da je g. Rukavina umen režiser.

— Vrag in Katra. V nedeljo zvečer so peli Dvofakovo pravilno opero »Vrag in Katra«. K pohvalam prejšnjih predstav nimamo ničesar dodati. G. Thalerjeva je sedaj ostala v okvirju Katrine vloge, modelirala se je in opustila vse pri kritiki graja-ne »spase«, zato: izvrstna. Vzoren Mar-buel g. Beletto, izvrstna kneginja g. Thie-ryjeva, g. Kovač prav dober Jurček. Pred-stava zasluži splošno pohvalo.

— Umetniška dvojica, ga. Claire Trost-Fiedler in g. Anton Trost, ki priredita klavirski koncert v četrtek, dne 15. t. m., ob 8. uri zvečer v dvorani Filharmonične družbe igra izmed drugih velikih in zna-menitih skladb dve jako zanimivi in ka-rakteristični skladbi in sicer: ga. Claire Trost igra eno najzanimivejših Schuman-ovih klavirskih del, svetovno znani ciklus »Carnaval«. »Carnaval« je naslov celi vrsti manjših karakterističnih skladb — slik, v katerih nastopa cela vrsta običajnih kar-nevalskih tipov, potem pa tudi nekaj oseb, s katerimi je bil v zvezi Schumann bodisi radbinsko, ali pa umetniško. Druge take skupine karakterističnih skladb pa izvalja g. Anton Trost in sicer Modest Petrovič-Musorgski v »Razstavu slik«. Povod k tem karakterističnim skladbam, mu je dala razstava akvarelov in risb njegovega dol-

goletnega prijatelja arhitekta Hartmanna. V teh skladbah opisuje sledeče slike: Pro-memada, Stari grad, Igrajoči se otroci v prepiru, Balet piščancev v njih lačnih lu-pinah, Dva žida, Tržišče v Limesesu, Ka-takombe, Koča Jage-babe in Velika vrata kletvske. Same zanimive slike, slovečli Rusov. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni na Kongresnem trgu.

— Orkestralno društvo Glasbene Matice. Danes zvečer (torek, 13. marca), se vrši vaja orkestralnega društva ob navadni uri, ker je ista večera, v ponedeljek, vsled sin-foničnega koncerta odpadla.

Novosti iz Rusije.

Izdelovanje municije. — Smrt Aralova. — Kino v cerkvi. — Shakespeare za nič!

»List »Morning Post« poroča, da so municijske tvrdke v zadnjih tednih pospešile svoje obratovanje. Posebno zaposlene so tovarne v Tuli, Perži in Bogorodsku, ki proizvajajo municijo. Tovarne za smodnik v bližini Petrograda so znatno povečale število svojih delavcev. Te tovarne delujejo noč in dan. Iz Carigrada poročajo, da je bila smrt sovjetskega delegata Aralova v ozki zvezi z odkritjem neke zarote proti Mustafa Kemal paši. Zarota je bila organi-zirana s komunistične strani. Aralovu so že nedavno obetali, da se bodo maščevali nad njim, ker baje podpira levico angorske skupščine proti kemalistom. — Iz Londona poročajo, da je bila saborna pravoslavna cerkev v Batumu izročena klubu sovjetske mladine, ki je nameravala v cerkvi adaptirati prostor za kino-predstave. Pred cerkvi-jo pa se je zbrala velika množica, ki je protestirala proti skrunjenju svetišča. Nekateri ljudje so vdrli v cerkev ter zmetali člane kluba ter opremo na cesto. Meščani mesta Batum so nato poslali vsrskemu sovjetskemu odboru oster protest proti za-sedbi cerkve. Sovjetska oblast je odgovorila na poseben način: odredila je strogo preiskavo proti »krivcem«. Odkar je prišel ljudski komisar Lunačarski na dosedanje mesto, je napisal najmanj pol tuceta gledališ-kih iger. V državnem gledališču niso imeli s temi komadi nobene sreče, in ker ni bilo primerne publike, so morali vojaki rdeče

vojske posecati te predstave. Sedaj je pri-šel Lunačarski priobčevati serijo člankov o Shakespeareu. V teh člankih osvetljuje vrednost angleškega klasika »z marksistič-nega stališča«.

DIPLOMATSKI PREDSTAVNIK.

Diplomatski predstavnik Sovjetske Ru-sije v Rimu, g. Vorovski, je prišel nedav-no v jako neprijeten položaj. Sedel je v veliki restavraciji ter v pijanosti prevrgel mizo nekega italijanskega gospoda, ne da bi se bil opravičil. Italijan ga je nato začel psovati, in ker mu je Rus odgovoril v ne ravno lepih besedah, ga je mož po kratkem prepriu oklofotal. Druga dne, ko se je Vorovski znašel v normalnem stanju, se je pritožil v ministrstvu zunanjih zadev ter zahteval, da se proti dotičnemu gospodu uvede preiskava, ker je oklofotal diplo-matskega predstavnika. Čez dva dni je do-bil Vorovski odgovor, da se ministrstvo zunanjih zadev ne mara vmešavati v to zadevo. Vorovski da ni nikakr očidelni di-plomatski predstavnik in njegove privatne zadeve so premalokostne, da bi se z nji-mi počelo ministrstvo. Če je užaljen, naj si poišče zadoščenja pred rednim sodiščem.

NORVEŠKI KOMUNISTI IN ILL INTER-NACIONALA.

Iz Kristijanle poročajo, da je tretji nacionalni socialistični kongres, ki se je nedavno vršil, soglasno odklonil predlog, da se norveška komunistična stranka po-kori III. internacionali.

LAUSANNSKI NEUSPEH.

»Morning Post« poroča, da je g. Ci-cherin sovjetoj predložil dva referata o svojem potovanju v Lausanne. Znan je pr-vi referat, v katerem zatrjuje, da je imela sovjetska misija v Lausanni popoln uspeh in da je sama odbila predloge zaveznikov. Toda v drugem referatu, ki je bil izročen samo ožjemu odboru vsrškega central-nega sovjeta, pa priznava Čičerin sledeče: Stališče evropskih držav napram Sovet-ski Rusiji je do danes nespremenjeno. Mo-goč ni bil noben kompromis, kakor svojčas v Genovi. Vsa prelliminarna pogajanja, pra-vi Čičerin, so končala z zahtevo, da se mo-

v Rusiji brezpogojno priznati pravo svo-jine ter da je treba uvesti določen pravec ekonomske politike, predno da bi se v ka-krānkoli formi mogla vršiti kaka pogaja-nja. Te izjave da so bile v Lausanni ve-liko odločnejše nego v Genovi. Jaz tolma-čim ta fakt tako, da je prešlo vodstvo ev-ropske politike iz Briandovih in Lloyd Georgeovih rok na gospoda Poincareja in Bonar Lawa. Kar se tiče malih držav, la-hko rečem, da so se ravnale po pariških na-vodilih, računajoč pri tem na Mussolinija.

PROSLAVA PETLETNICE RDEČE VOJSKE.

V London so prispele vesti, da je pro-slavila sovjetska vlada petletnico rdeče vojske. V vseh delih Moskve so se vršila velika zborovanja. katerih so se morali udeležiti prebivalci po strogem nalogu vla-de. Sovjetska vlada je sprejela razne če-stitke iz mnogih držav... zlasti iz Turške in Perzije. Trockij je sprejel posebno br-zojavno čestitko, ki mu jo je poslal vrhovni komandant kemalistične vojske. Brzjovaj iz-raža željo, da se rdeča vojska i nadalje razvija, da bi tako mogla vsebovati pretno kapitalističnim državam zapada.

DODATEK K RAPALLSKI POGODBI.

»Morning Post« z dne 3. marca javlja, da sta nemška in sovjetska vlada podpisali do-datek k rapalski pogodbi, s katerim se ob-

vezujeta obe državi glede izmenjave onih ladij, ki so bile za časa svetovne vojne se-kvestrirane po odloku prizivnih sodišč.

IZVOZ ŽITA IZ RUSIJE.

Te dni je petrograjska »čezvičajka«, ki se sedaj naziva »državni politični odsek«, aretirala več železničarjev in drugih pri-vatnih oseb, ki so osumljeni, da so zausta-vile vlak z žitom, namenjen za eksport v Finsko in baltičske države. Pri aretiranih že-lezničarjih so našli brzjovaj, ki opominja vse delavstvo Zapadne Evrope na dejstvo, da je žito, ki ga izvažajo boljševiki, bilo s silo odvzeto ruskemu delavcu in seljaku, ki umirata od gladu. (»Morning Post«).

ODNOŠAJI Z INOZEMSTVOM.

Diplomatski predstavnik Finske, ki je nedavno prisel v Moskvo ter že izročil svoja akreditivna pisma, je bil te dni na-paden on neke neznane osebe, ko se je vra-čal iz gledališča. Napadalec še ni aretiran, sumi se pa, da je komunist iz Finske. Sov-jetski listi poročajo, da je Letonija odpokli-cala svojega predstavnika v Moskvi, g. Fel'diana z vsem poslanškim osebjem.

Glavni urednik: Ivan Podržaj.

Odgovorni urednik: Miha Gaberšek.

Last »Zvezne tiskarne« v Ljubljani.

Emil Gaborlau:

Akt štev. 113.

Roman.

(Nadaljevanje.)

»Plahto! je zaklical eden, »hitro plahto, da se bomo žogali z njim!

Kakih pet ali šest mladih ljudi se je vrglo ob- enem na Gastona, ga odtrgalo od Lazeta in potis-nilo nazaj k biljardu. Eni so ga skušali vreči na tla, drugi so mu skušali napraviti z jermenom zanjko okrog nog. Branil se je z energijo obupa in čustvu, da ima prav, mu je dalo moč, ki mu je ne bil nikdo prisodil. Medtem, ko se je besno branil, je zmerjal svoje sovražnike, jih imenoval strahopetce in lopove, katerih dvanajst se skuplje na enega. Rešil se je okrog biljarda ter skušal do-speti do vrat, prišel jim je tudi bliže, ko je krik veselja napolnil kavarno.

»Plahta je tu!« so klicali.

»Na plahto z ljubčkom male vile!...«

Gaston je bolj slutil pomen kričanja, kakor da je slišal besede. Videl se je premaganega v rokah teh besnih ljudi, ki so mu hoteli storiti sramoto.

Z močnim sunkom se je oprostil treh napa-dalcev, četrtega je pobil s pestjo. Sedaj je imel roke proste; toda sovražniki so iznova navallili na njega. Tedaj ga je zapustila razsodnost. Zraven sebe na mizi, kjer sta sedela potnika, je videl nož; zagrabil ga je in ga sunil dvakrat v prsi prvemu, ki se mu je približal.

Ta nesrečnej je bil Jules Lazet. Zgrudil se je. Za trenutek so bili vsi kakor otrpli. Potem je ho-telo kakih pet napadalcev pomagati Lazetu. Po-sestnica kavarne je začela kričati. Nekaj najmlaj-sih je steklo ven ter kričalo: Morilec! Toda vsi drugi, najmanj še deset, so se vrgli na Gastona in mu grozilo s smrtjo. Čutil je, da je izgubljen, nje-govi sovražniki so se posluževali kot orožja vsega, kar jim je prišlo pod roke. Krvavel je že iz več ran, ko je storil obupen sklep. Skočil je na biljard in v strašnem skoku v okno kavarne. Dasiravno je bilo okno zelo trdno, je je prebil. Kosi steha in lesa so mu raztrgali kožo, po celem telesu ranjen pa je vendar ušel.

Sedaj je bil zunaj, toda ne še rešen. Njegove sovražnike je njegova drznost najprej presenetila, kmalu pa so se zavdali in so ga začeli zasledovati. Stelki je čez glavni trg in ni vedel, kam naj se obrne.

Vreme je bilo slabo, tla razmočena, težki oblaki so se podili po nebu pod zapadnim vetrom, vendar je bila noč svetla. Od drevesa do drevesa se je umikal, zdaj zopet krenil v stran, a bati se je moral, da ga zdaj pa zdaj primejo in obkolijo. Premišljal je, kaj mu je storiti.

Končno je sklenil, da hoče, če le mogoče, na Clameran.

Z neverjetno hitrostjo je stekel čez trg in proti jezcu, ki štiti tarasensko dolino pred popla-vami.

V svojo nesrečo je bil Gaston pozabil, da je bil ta z lepimi drevesi posajeni jez, ena najlepših promenad v Provenci, zaprt z barijero, kakršne se postavljajo na potih, ki so določena samo za pešce.

V polnem diru je zadel ob barijero, padel vznek ter začutil silno bolečino v boku. Hitro je zopet vstal, toda oni so že dospeli do njega.

To pot ni smel pričakovati milosti od njih. Besno se je razlegel za njim krik, ki ga je bilo v dnevih revolucije tolikokrat slišati v tej dolini:

»V Rhono z njim, v Rhono z markijem!

Bil je ves zmeden in ni več vedel, kaj je storil. Kos šipe mu je bil raztrgal čelo in kri mu je tekla v oči, da ni ničesar več videl.

Oprostiti se je moral ali pa umreti.

Nesrečnej! Krvavi nož je imel še v rokah in suval je okrog sebe. Zopet se je zgrudil eden in strašno zastokal.

Ta drugi sunek mu je dal za hip oddiha; toda le za hip, za kratek trenutek, vendar je pridobil toliko časa, da je prišel okrog barijere in skočil na jez.

Dva zasledovalca sta pokleknila pri ranjencu, pet jih je nadojevalo lov s še hujšo vmeno. Gas-ton pa je bil hiter, njegov strašni položaj mu je potrožil moč. Razvnet od boja ni čutil svojih ran, tekkel je s pestmi ob prsih v polnem diru.

Kmalu jih je precej prehitel, slišal je njih hro-penje delj za seboj, njih koraki niso bili več tako razločni; končno ni slišal ničesar več. Gaston pa je tekkel najmanj še četrtil milje daleč. Bil je sredi polja, šlo je preko plotov in jarkov in še č, ko se je prepičal, da ga ne morejo več doseči, se je vrgel pod drevo na tla.

Ves ta nastop se je bil izvršil z neverjetno hitrostjo. Komaj štirideset minut je bilo preteklo, odkar je bil vstopil Gaston s svojim prijateljem v malo kavarno.

In kakšni dogodki v tem kratkem času! Ta edini večer je vseboval več, kakor vseh petindvaj-set let njegovega življenja.

S povzdignjeno glavo, veselim srcem in z za-upanjem v bodočnost je bil vstopil v to proketo kavarno, ki jo je zapustil izgubljen... umoril je nekega človeka.

Umoril ga je, še je držal nož v rokah. Ves potrt ga je vrgel stran ter skušal zbrati misli, ka-kor da ima za onega, ki leži razbit globoko v pre-padu, še kako smisel, da dožene, ob katerem kamnu se je sprotaknil.

In ko bi bil še sam izgubljen... Toda Valen-tina je bila z njim vred uničena: Njen deviški slo-ves je bil izgubljen. In on je uničil, ker se ni mo-gel premagati, to njemu zaupano čast, ki jo je ce-nil više, kakor svojo lastno čast! Toda tu ni mogel ostati. Brez dvoma so poklicali orožnike, že so ga iskali, in sicer najprej na gradu Clameran. Predno se poslovi, morda za vedno, je hotel še enkrat vi-deči očeta in samo enkrat še pritisniti Valentino na srce. Le z veliko težavo je mogel vstati, nad mero napete mišice in živci so mu odgovorili: mrzel pot ga je obilil, treslo ga je, povsod je čutil bole-čine, zlasti v boku in na eni rami. Iz rane na čelu

je kri komaj še tekla, okrog oči pa se mu je bila kri strdila, da je mogel oči komaj odpirati.

Ko je po težki poti pozvonil pri vratih gradu, je bila deseta ura. Ko ga je zagledal, se je stari slu-žabnik strahovito prestrašil.

»Moj bog! Grof, kaj se Vam je zgodilo?«

»Tiho!« je rekel Gaston hripavo in kratko, ker je čutil neposredno nevarnost, »Tiho! Kje je moj oče?«

Gospod marki je v sobi z gospodom Louisom; prej je markija zopet popadel protin, da se ne more ganiti; toda Vi, gospod...«

Gaston ni poslušal. Hitro je bil šel po stopnicah navzgor in vstopil v sobo, kjer sta igrala njegov oče in brat šah.

Pogled na Gastona je napravil na starega mar-kija tak vtisk, da mu je padla figura iz rok.

To ni bilo nič čudnega. Obraz, roke, obleka, vse je bilo polno krvi.

»Kaj se je zgodilo?« je vprašal marki.

»Oče, zadnjič bi te še rad objel ter te prosil za sredstva za beg v inozemstvo.«

»Ti hočeš bežati?«

»Moram, oče, in sicer takoj; zasledujejo me; orožniki so za petami. Ubil sem dva človeka.«

Marki se je silno prestrašil. Pozabil je protin ter hotel vstati, bolečine pa so ga potisnile nazaj na stol. »Kje? Kdaj?« je vprašal s strašno izpre-menjenim glasom.

»V Taranonu, v neki kavarni, pred eno uro; onih je bilo petnajst, jaz sem bil sam. Zagrabil sem za nož.«

To so zopet stvari kakor leta 93. Razžalili so te?«

»Opsovali so pred menoj neko plemiško mlado dekle.«

»In ti si lopove kaznoval, to si dobro napravil! Kdo je še kdaj slišal, da je plemič trpel, da so lo-

povi razžalili v njegovi navzočnosti kako osebo plemenite krvi? Za koga si se zavzel?«

»Za gospodično Valentino de La Verberie.«

»Ohi! je vzklilni marki, »za hčer stare čarov-nice. Za vraga! Ti La Verberie, da jih bog ubije, so nam prinesli vedno nesrečo.«

Pač je sovražil grofice, toda spoštovanje ple-miškega rodu je bilo močnejše, kakor sovraštvo. Dostavil je:

»Vse eno! Storil si svojo dolžnost.«

Med tem je premagala služabništvo radoved-nost, bojazen pred gospodom in Ivan, stari mark-jev služabnik, je odprl vrata ter vprašal:

»Gospod marki ste pozvonili?«

»Ne, ji predrznež, ne, nisem pozvonil in ti veš to dobro. Ker pa si že tu, je tudi prav. Hitro platna in obleke! Prinesi vse sem, da se ta preobleče in zaveže.«

Ukaz je bil takoj izvršen.

Gaston ni imel tako hudih ran, kakor je mislil. Razen nič nevarnega vbodilja z nožem pod desno ramo so bile vse druge rane lahke.

(Dolje nrli.)

Oglašujte

v
»Jutranjih
Novostih«.

Pazor lesni trgovci!

Prodaj zemljišče tik po-staje blizu Celja priprav-no za vsakega lesnega trgovca ali za stavbišče. Naslov v upravi lista.

Pirhe,

kakor tudi druge razli-čne kandite, bonbone, čokolado, kekse, dobi-te v veliki izbiri najce-neje pri tvrdki

Josip Vitek,
Ljubljana, Rrehev trj št. 8.
(Zraven Mestnega doma)

Na debelo!

**Pisma, račune,
kuverte, vizitke**
in vse za trgovino in cbrt
potrebne tiskovine
izvršuje lično in poceni
Zvezna tiskarna
in knjigarna
v Ljubljani, Welfova ulica 1.

Ivan Zakotnik LJUBLJANA
Dunajska cesta št. 46.
Tel. 379 mestni tesarski mojster Tel. 379
Vsekovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe,
ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvo-nike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni,
verande, lesene ograje i. t. d.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga. Tovarna furnirja.

**Vecja množina
časopisnega papirja
na prodaj.**
Kje, pove uprava lista.

Stenski načrt Ljubljane je izšel

v zalogi »Stenskih reklamnih načrtov trgovsko-prometnih središč in kopališč kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev« ter se dobiva po vseh trafikah za ceno od Din 7.—, po pošti Din 8.— kakor tudi v glavni zalogi: Oglasni zavod: J. Zormanovo anončno in reklamno podjetje, LJUBLJANA, Gledališka ul. 2.